

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - WAVO te ONZE-LIEVE-VROUW-WAVER

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	11891
Instelling	Vrije Basisschool - WAVO
Directeur	Paul VAN LIEROP
Adres	Leemstraat 20 - 2861 ONZE-LIEVE-VROUW-WAVER
Telefoon	015-76.03.10
Fax	015-76.20.56
E-mail	van.lierop@skynet.be
Website	www.wavo.be
Bestuur van de instelling	VZW Vrije Basisschool OLV-Waver
Adres	Leemstraat 20 - 2861 ONZE-LIEVE-VROUW-WAVER
Scholengemeenschap	Samba
Adres	Berlaarbaan 229 - 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER
CLB	Vrij CLB Het Kompas
Adres	Vijfhoek 1_A - 2800 MECHELEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	06-10-2014, 07-10-2014, 09-10-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	09-10-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	24-10-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Jan VAN EECKHOUT
Teamleden	Guido AERTS, Eddy LAMBERTS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming.....	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en wiskundige initiatie.....	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde.....	11
3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming.....	13
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	15
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	15
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	16
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	17
4.1 Sociale en emotionele begeleiding.....	17
4.2 Rapporteringspraktijk.....	18
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	23
6.1 Wat doet de school goed?.....	23
6.2 Wat kan de school verbeteren?	24
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	24
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	25
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	25

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
  - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
    - het onderwijsaanbod
    - de uitrusting
    - de evaluatiepraktijk
    - de leerbegeleiding.
  - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
  - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
  - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
  - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
  - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
  - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Dit verslag rapporteert over de doorlichting van de Vrije Basisschool WAVO gelegen in Onze-Lieve-Vrouw-Waver. De school ligt verspreid over drie vestigingen die telkens een geheel van leeftijdsgroepen vormen. Het team is vrij standvastig. De leerlingenpopulatie is een afspiegeling van de lokale gemeenschap. Vrij recent kent de school een instroom van kinderen uit anderstalige gezinnen. In haar oordeel houdt de onderwijsinspectie rekening met specifieke kenmerken van de school, de omgeving, het personeel en de leerlingen.

Op basis van het vooronderzoek van 29 september 2014 bepaalde de onderwijsinspectie de focus die ze tijdens deze doorlichting onderzocht. In de kleuterafdeling ging ze de inspanningen van het schoolteam na om voor het leergebied wiskundige initiatie en het leergebied muzische vorming de ontwikkelingsdoelen na te streven. In de lagere afdeling onderzocht ze de resultaten van het schoolteam om voor het leergebied wiskunde en het leergebied muzische vorming de eindtermen te bereiken. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de sociaal-emotionele begeleiding en van de rapporteringspraktijk en naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht ze ook een selectie van regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leeromgeving.

Het onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen wijst uit dat in beide afdelingen de resultaten van de onderzochte leergebieden aan de verwachtingen van de overheid voldoen. Het schoolteam streeft in voldoende mate bij de kleuters de ontwikkelingsdoelen na en bereikt met de leerlingen van de lagere afdeling de eindtermen. Het team van de kleuterafdeling plant en voorziet haar aanbod stilaan meer vanuit de betreffende leerplannen. Daarnaast maakte het team er werk van om voor een aantal terugkerende thema's, klasactiviteiten, speel- en werkhoeven schoolafspraken te maken die de samenhang van het aanbod binnen de verschillende leeftijdsgroepen versterken. Hiermee leveren zij gewaardeerde inspanningen om een meer dekkend en gegradeerd aanbod te verstrekken. Een doelbewust aanbod en gerichte evaluatie van wiskundige begrippen en de uitbouw van een aantal speel- en leerhoeken in functie van de leergebieden in de focus zijn nog werkpunten. De klasleerkrachten bieden de nodige eerstelijnszorg.

In de lagere afdeling gebruikt het team zowel voor wiskunde als voor muzische vorming onderwijsleerpakketten. Hiermee wil het team een volledig en gegradeerd aanbod voorzien. Ook in deze afdeling nemen de klasleerkrachten lovenswaardige inspanningen om wiskundeonderwijs op maat van elke leerling aan te bieden. Deze aanpak richt zich ook naar de rekenzwakke en rekensterke leerlingen. Voor muzische vorming evolueerde de aanpak, conform het leerplan, naar een meer eigentijdse visie. Hierbij krijgen de leerlingen ruime kansen tot experimenteren en exploreren wat leidt tot persoonlijke creaties. Meerdere initiatieven en activiteiten stimuleren en versterken de muzische interesses en talenten van de kinderen. De evaluatie en rapportering van muzische vorming staan, terecht, als schoolprioriteit voor het huidige schooljaar gepland. Voor beide leergebieden in de focus kunnen de leerlingen beperkt gebruik maken van media-materialen om bepaalde aspecten van het aanbod te verwerken.

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de processen in de focus maakt duidelijk dat het schooleigen pedagogisch project sterk verweven zit in de klas- en schoolpraktijk. De slogan en de onderliggende aandachtspunten van de school zijn geen holle woorden. Het schoolteam wil bekomen dat leerlingen, ouders en teamleden zich goed voelen. Dit uit zich in de organisatie van meerdere initiatieven die een aangenaam en emotioneel veilig klas- en schoolleven bevorderen. Wanneer het sociaal-emotioneel welzijn van de kinderen toch in het gedrang komt, zet het team een weloverwogen begeleiding op. De aandacht voor de leerlingenparticipatie kan opnieuw worden opgenomen.

De rapportering aan de ouders van de ontwikkelingsevolutie van de kleuters gebeurt voornamelijk tijdens de oudercontacten en door het meegeven van kleuterwerk. De leerlingenrapporten van de lagere afdeling vallen op door de gerichte aandacht voor aspecten van de sociale vaardigheden en door de positieve benadering. Niet voor alle leergebieden of domeinen strookt de rapporteringspraktijk met de uitgangspunten van de leerplannen. De rapportering gebeurt op een kindvriendelijke, niet-competitieve en ontwikkelingsgerichte wijze.

Het onderzoek van het algemeen beleid toont aan dat het leiderschap zich kenmerkt als menselijk, meelevend, positief, stimulerend en coachend. De teamleden krijgen hierbij voldoende vertrouwen en nemen ook een aantal beleids- en uitvoeringsverantwoordelijkheden op zich. De individuele professionalisering van de teamleden heeft nog groeikansen. Het beleid ondersteunt momenteel beperkt een gedegen tweedelijnszorgwerking in de kleuterafdeling. Dit team onderzoekt en erkent zijn sterktes en zijn werkpunten. Indien nodig neemt het de nodige maatregelen om de werking te verbeteren.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, hygiëne en veiligheid van de leer- en werkomgeving wijst uit dat er meerdere tekorten werden vastgesteld. Het inspectieteam is er van overtuigd dat het beleid de tekorten binnen een aanvaardbare termijn zelfstandig kan wegwerken en plant daarom geen opvolgingscontrole. Het onderzoek naar de geselecteerde aspecten van de overige erkenningsvoorwaarden toont aan dat het schoolteam de onderzochte reglementering respecteert.

De onderwijsinspectie formuleert een gunstig advies voor de leergebieden in de focus in beide afdelingen. Ze vertrouwt erop dat in de school de nodige dynamiek aanwezig is om verder te gaan op de ingeslagen weg, de al geplande vernieuwingen uit te voeren en werk te maken van de groeipunten in dit verslag. Het inspectieteam gaat ervan uit dat het pedagogisch team onder de leiding van de directeur de onderwijskwaliteit zal bewaken en verder zal verhogen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

wiskundige initiatie
muzische vorming

Lager onderwijs - Leergebieden

wiskunde
muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Sociale en emotionele begeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Rapporteringspraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wiskundige initiatie in voldoende mate na. Dit blijkt uit het doelgericht en gegradeerd aanbod. Alle domeinen komen afdoend en in gevarieerde situaties aan bod. De veelal krachtige en gestructureerde leeromgeving biedt kansen om op een betrokken en speelse manier wiskundige vaardigheden te oefenen. Het materialenaanbod ondersteunt het wiskundeonderwijs.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate na. Het onderwijsaanbod is evenwichtig en samenhangend. De kleuters ontwikkelen hun muzische vaardigheden door te experimenteren en te exploreren in een veelal krachtige onderwijs- en leeromgeving die afgestemd is op de leefwereld en de interesses van de kleuters.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en wiskundige initiatie

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De leerkrachten stemmen hun aanbod af op een koepeligen referentiekader. In hun weekplanning koppelen ze een beperkt aantal dominante doelen aan het leerplan. Geleidelijk aan vormt het leerplan meer en meer een basis om activiteiten te plannen en uit te werken.

Uit de planningsdocumenten blijkt dat alle domeinen van wiskundige initiatie en muzische vorming voldoende aan bod komen.

Voor een aantal terugkerende activiteiten en thema's en voor de hoekenwerking ontwikkelde het kleuterteam documenten die de verticale samenhang en gradatie in kaart brengen. De sterke parallelwerking zorgt voor een gelijkgericht onderwijsaanbod per kleuterleeftijd. Voor het leergebied wiskundige initiatie komt de aandacht voor de verticale samenhang ook tot uiting door de schoolafspraken betreffende puzzelen, getalbeelden en kalenders. Met de geïntegreerde aanpak binnen gevarieerde thema's streven de leerkrachten bovendien naar een samenhangend aanbod binnen de verschillende leergebieden en domeinen. De thema's komen in de klas tot leven. De doelgerichte en veelvuldige inoefening van wiskundige begrippen in gevarieerde en concrete situaties kent nog een ruime groeimarge. Momenteel krijgt de wiskundetaal een weinig prominente plaats of uitwerking in de vooropgezette doelen, activiteiten, hoekenfiches, ontwikkelingslijnen en observatie- en evaluatiegegevens. Tijdens de geobserveerde activiteiten kregen de kleuters beperkt kansen om deze wiskundige begrippen te verwoorden en op die manier verder te verinnerlijken.

In een veilig klasklimaat bieden de leerkrachten realistische contexten aan waarbinnen de kleuters kansen krijgen om al spelend de wereld te verkennen en om actief te experimenteren en te exploreren. De interactie tussen de leerkracht en de kleuters is veelal gevarieerd. Ze dagen de kleuters op hun niveau uit om probleemoplossend te werken. De leerkrachten stimuleren de zelfsturing onder meer met behulp van taken- en keuzeborden. Door aangepaste materialen en werkvormen zorgen zij voor wiskundige en muzische uitdagingen. Een aantal stappenplannen en zelfcorrigerende materialen bevorderen het zelfsturend leren. Met uitzondering van de puzzels zijn er geen afspraken over gradatie van materialen over de leeftijdsgroepen heen.

De kwalitatieve uitwerking van een aantal hoeken in functie van de leergebieden in de focus kent in meerdere klasgroepen nog groeipotentieel. De creativiteit van de kleuters krijgt dankzij de zintuiglijke impressies binnen alle domeinen van muzische vorming voldoende kansen. Meer en meer slagen leerkrachten erin om de authenticiteit van de kleuters tot uiting te laten komen en muzisch-creatieve realisaties naar model in aantal te verminderen. Allerlei al dan niet klasdoorbrekende activiteiten zorgen voor muzische impressie- en expressiemomenten. Muzische accenten verlevendigen en stroomlijnen het dagverloop.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De kleuterafdeling beschikt over een uitgebreid en gevarieerd materiaalenaanbod in functie van wiskundige initiatie en muzische vorming. De visuele ondersteuning voor de kleuters door pictogrammen is leerkrachtafhankelijk. In vrijwel alle klasgroepen zijn getalvoorstellingen en/of getalbeelden prominent aanwezig.

Kleuters kunnen in hun klas en op de speelplaats ervaringen opdoen met ruimte en tijd, met tellen, ordenen, vergelijken, meten en construeren. Toch zijn er nog mogelijkheden om sommige speelleerhoeken doelgericht te verrijken in functie van wiskundige initiatie. Onder meer de winkelhoek en de zandtafel bieden vaak weinig uitdagingen om onder meer te wegen, te tellen, te meten of te vergelijken.

Het gebruik van een computer of een fototoestel kent nog een groeimarge. In een aantal klassen heeft de verkleedhoek weinig aantrekkingskracht. Soms ontbreekt een spiegel op kleuterhoogte of zijn er weinig attributen voorhanden waarmee de kleuters zich kunnen verkleeden. Gangen en klaslokalen stralen een muzische sfeer uit en bieden de kleuters waardevolle mogelijkheden om zich ook muzisch te uiten.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De leerkrachten volgen meestal de ontwikkeling van de kleuters op met permanente observatie en met gerichte observaties vanuit het getrapte kindvolgsysteem. Na een eerste algemene observatie volgt voor wiskundige initiatie een meer diepgaande screening die gericht is op kleuters die extra aandacht nodig hebben. Binnen deze screening is evenwel slechts beperkte aandacht voor wiskundige begrippen. Hierdoor krijgen leerkrachten weinig zicht op de begrippen die ze al aanbrachten en de mate waarin hun kleuters deze begrippen beheersen. Daarnaast nemen de leerkrachten van de tweede en derde kleuterklas een genormeerde toets af voor een aantal aspecten van wiskundige initiatie. De leerkrachten registreren de test- en observatiegegevens in kinddossiers die gebruikt worden om onder meer de eerstelijnszorg aan te sturen.

De uitwerking en de ordening van het kindvolgsysteem zijn afgestemd op het gebruikte koepeligen referentiekader waardoor doelen, aanbod en evaluatie met elkaar in verband staan. Nog niet alle leerkrachten hebben aandacht voor het verband tussen de geselecteerde dominante doelen uit de leerplannen en de observatie/evaluatie.

Door het ontbreken van een diepgaande screening zijn de leerkrachten slechts in beperkte mate in staat om met het huidige instrument de muzisch-creatieve ontwikkeling van de kleuters adequaat in kaart te brengen.

Het (veelvuldig) gebruik van werkbladen bij de oudste kleuters om te oefenen en te evalueren vraagt om een kritische reflectie. Het gebruik van deze werkbladen kan leiden tot een vorm van didactische vervroeging.

Evaluatie
Rapporteringspraktijk
Evenwichtig en volledig
Interne en externe
communicatie

De leerkrachten delen algemene en, indien relevant, specifieke informatie mee over de ontwikkeling van de kleuters tijdens oudercontacten. Het kindvolgsysteem en eigen observaties bieden hierbij een leidraad. Kleuters krijgen geregeld kindmateriaal en liedjes en versjes mee naar huis. De meeste leerkrachten delen vooraf het thema mee en kleuters mogen op de 'meeneemdag' materialen van thuis meebrengen. Digitaal beschikbare foto's illustreren een aantal activiteiten.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Wanneer kleuters extra zorg nodig hebben, spelen de leerkrachten kort op de bal. Onder meer voor wiskundige initiatie schakelen zij indien nodig extra didactische speelleermaterialen in en/of organiseren zij bijkomende begeleidingsinitiatieven. Nog niet bij alle leerkrachten gebeurt deze eerstelijnszorg voldoende doelgericht. Het kleuterteam beschikt over zelf gemaakte remediërende materialen die aangewend worden voor kleuters waarvan de resultaten van de genormeerde toets tegenvallen.

Het schoolbeleid voorziet organisatorisch weinig mogelijkheden om, indien nodig, de tweedelijnszorg volop in te zetten. Indien de eerstelijnszorg onvoldoende blijkt en/of te weinig effecten oplevert, missen de leerkrachten een systematische en gestructureerde leerling-, leerkracht- of schoolgebonden ondersteuning. De betalende begeleiding door externen verdient in dit kader om reflectie. Evenwel waardeert de inspectie de huidige, weliswaar beperkte, aanzetten vanuit het zorgteam om kleuters die extra zorg nodig hebben, extra op te volgen en te begeleiden.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Interne expertise
Nascholingen

Weinig leerkrachten volgen individuele nascholingen om zich verder te professionaliseren en zich te informeren over actuele ontwikkelingen op het vlak van wiskundige initiatie en muzische vorming. Door samenwerking, doorschuifactiviteiten en informeel overleg benutten de leerkrachten elkaars expertise. Soms worden ouders als muzische experts ingeschakeld.

3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor wiskunde in voldoende mate. De leerkrachten zorgen voor een evenwichtig en volledig aanbod voor de verschillende domeinen van het leergebied. De evaluatie- en de rapporteringspraktijk sluiten hierbij grotendeels aan. De klasleerkrachten bieden wiskundeonderwijs op maat van zowel rekenzwakke als rekensterke leerlingen aan.

Curriculum Het leerkrachtenteam van de lagere afdeling gaat ervan uit dat het consequente gebruik van onderwijsleerpakketten zorgt dat het aanbod volledig is zoals voorzien in het leerplan. De koppeling tussen het leerplan en de onderwijsleerpakketten gebeurde op beperkte wijze.

Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De onderwijsleerpakketten dragen in belangrijke mate bij tot samenhang en continuïteit binnen het leeraanbod. Vanuit deze werking gaan de leerkrachten doorgaans uit van realistische contexten en reiken zij de leerinhouden binnen de verschillende domeinen geregeld probleemstellend aan. De klasleerkrachten bieden 'toepassingen' veeleer geïntegreerd binnen de andere domeinen van wiskunde aan. Indien noodzakelijk zorgen cursorische activiteiten voor een meer afgebakende aanpak.

Schoolafspraken leggen referentiematen en cijferalgoritmen vast waarnaar de leerkrachten tijdens de lessen geregeld verwijzen. In de onderwijspraktijk leggen verschillende leerkrachten waar relevant verbanden tussen wiskunde en aspecten van wereldoriëntatie.

Leerkrachten hanteren een gestructureerde onderwijsstijl en leeraanpak waarbij de aandacht voor de cognitieve ontwikkeling centraal staat en waarbij leerlingen doorgaans ruime kansen krijgen om wiskundige problemen en relaties te verwoorden. De doelgerichte aandacht voor actief wiskundeonderwijs waar leerlingen al handelend wiskundige inzichten kunnen verwerven binnen onder meer winkel-, weeg- en meetopdrachten is groeiende. Een aantal leerkrachten hanteert nog een meer sturende onderwijsstijl, wat een gedifferentieerde instructie en het 'leren uit fouten' enigszins verhindert. Tijdens hoeken- en contractwerk krijgen de leerlingen kansen om allerlei taken zelfstandig op te lossen of uit te werken. Leerkrachten besteden gerichte aandacht aan de automatisatie van bepaalde leerstofonderdelen.

In alle klassen hebben de leerkrachten aandacht voor aspecten van leren leren. Ondersteunende wandplaten, wiskundige heuristieken en algoritmen zijn aanwezig, maar het gebruik ervan is leerkrachtafhankelijk.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

Er zijn voldoende leermiddelen en didactische materialen aanwezig voor het bereiken van de leerplandoelen. Momenteel is een overschakeling lopende naar een meer recent onderwijsleerpakket. Meerdere bijkomende onderwijsleerpakketten leveren extra remediërende en verrijkende oefeningen aan.

Het geïntegreerd gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in de wiskundelessen om inhouden te verlevendigen, als extra ondersteuning, om te differentiëren of om leerlingen te motiveren, is eerder beperkt.

In de onderbouw gebruikt een aantal leerkrachten de spelmogelijkheden op de speelplaats om rekenvaardigheden al spelend in te oefenen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Rapporteringspraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing
Interne en externe
communicatie

De leerkrachten hanteren voornamelijk methodegebonden toetsen en de genormeerde tests van het leerlingvolgsysteem om de vorderingen van de leerlingen in kaart te brengen. De evaluatiepraktijk verloopt congruent met de beoogde doelen en met het onderwijsaanbod. De evaluaties beslaan alle domeinen. Probleemoplossende vaardigheden en inzichten komen meestal in de methodegebonden toetsen geïntegreerd aan bod. Een aantal leerkrachten verrijkt de kwantitatieve foutenanalyses uit het nieuwe onderwijsleerpakket met kwalitatieve informatie over de oorzaak van fouten.

De rapportering van dit leergebied gebeurt aan de hand van een cijfer per toets. De leerkrachten bundelen alle cijfers per domein. Indien relevant en specifiek aangeboden krijgt toepassingen ook een apart cijfer.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De leerkrachten leveren gewaardeerde inspanningen om binnen de eerstelijnszorg wiskundeonderwijs op maat aan te bieden. Zij maken gebruik van de differentiatiemogelijkheden uitgewerkt in de onderwijsleerpakketten, soms aangevuld met bijkomende leermiddelen. Onder meer onder de vorm van contractwerk plannen de leerkrachten voor de leerlingen bijkomende oefenkansen om de leerstof verder toe te passen, te verwerken of te verbreden. Tijdens deze activiteit is er ruimte voor extra instructie en begeleiding van leerlingen met zorgvragen. Ook het huiswerk krijgt in meerdere gevallen een gepersonaliseerde invulling. Enkele leerlingen krijgen vanuit de zorgwerking bijkomende taken met al dan niet een verkorte instructie. Onder meer binnen de pluswerking en de 'zorgklas' is er tevens een doelgerichte aandacht voor een aangepast aanbod voor de rekensterke leerlingen met aangepaste materialen en methodieken.

Meerdere teamleden nemen de tweedelijnszorg op zich. Deze gebeurt voornamelijk klasintern wat transfer en een flexibele organisatie kunnen bevorderen. Rolwisseling tussen klas- en zorgleerkracht is hierbij echter zelden aan de orde. Niet alle leden van het zorgteam zijn aanwezig op het multidisciplinair overleg (MDO) waardoor de wederzijdse informatie-uitwisseling en terugkoppeling van ondernemen initiatieven tussen zorgteam en klasleerkrachten minder gestructureerd verlopen.

Het team voorziet indien nodig sticordimaatregelen en curriculumdifferentiatie. Een handelingsgerichte aanpak bij zorgleerlingen is groeiende. Momenteel zijn er in de leerlingendossiers slechts beperkt sporen terug te vinden van interventies waarbij het team op een systematische en transparante wijze handelingsgerichte afspraken vastlegt. Vanuit de visie van de school zijn de deelaspecten 'een positieve benadering van de leerlingen' en 'een heldere communicatie met ouders' al meer ingeburgerd.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen

Weinig leerkrachten volgen individuele nascholingen om zich verder te professionaliseren en zich te informeren over actuele ontwikkelingen op het vlak van wiskunde. Zeker op het vlak van een kwalitatieve ortho-didactische aanpak binnen het remediërend onderwijs is nog een ruime groeimarge.

Kwaliteitszorg

De leerlingen van de eindklassen nemen deel aan schoolexterne eindtoetsen. De resultaten van deze toetsen worden gecommuniceerd naar het hele team van de lagere afdeling. Indien nodig neemt het maatregelen om het aanbod van zwak scorende inhouden bij te sturen.

3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate. De uitgangspunten, de kerngedachten en de bijhorende visie van de eindtermen en het leerplan vormen de leidraad om het muzische onderwijsaanbod vorm, inhoud en diepgang te geven. De leerkrachten voorzien een doelgericht, evenwichtig en gradueel opgebouwd aanbod binnen de meeste domeinen van dit leergebied. Het team onderneemt een aantal stappen om het muzisch aanbod nog te optimaliseren.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Onderwijsorganisatie
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren
Onderwijstijd

Het team van de lagere afdeling koos voor een onderwijsleerpakket om het onderwijsaanbod te bewaken, te stofferen en te stroomlijnen. Uit documenten en gesprekken blijkt dat de leerkrachten op een vrij evenwichtige, gegradeerde en geïntegreerde wijze de leerplandoelen van dit leergebied aanbieden. In een aantal leerjaren is echter een doelgericht aanbod voor het domein media beperkt. Aan de hand van overzichten hebben de leerkrachten aandacht voor een evenwichtige en leerplangerichte benadering van dit leergebied. Het team levert ook inspanningen om de muzische attitudes bij de leerlingen na te streven.

Het gebruik van een onderwijsleerpakket brengt met zich mee dat de horizontale samenhang met de andere leergebieden niet altijd evident is. Soms kunnen leerkrachten inhouden van wereldoriëntatie muzisch verwerken en versterken. De domeinen muzisch taalgebruik en drama krijgen ook oefenkansen binnen de lessen Nederlands. Opvallend is dat binnen een muzische activiteit doelen van meerdere muzische domeinen geïntegreerd aan bod komen.

In de geest van het leerplan organiseren de leerkrachten tijdens muzische activiteiten een gevarieerde, brede en creatieve uitwerking. De leerkrachten stimuleren de leerlingen via experimenteren en exploreren tot persoonlijke impressie- en expressiemomenten. Er is een duidelijke evolutie zichtbaar van product- naar procesgericht muzisch werken. De leerkrachten nemen doelgericht en ruim de tijd om samen met de leerlingen muzische creaties te beschouwen. Soms is hierbij 'werken naar model' nog aan de orde.

De mogelijkheden die kinderen krijgen om mee vorm te geven aan hun leef- en belevingswereld en om zich speels uit te drukken door middel van beeld-, lichaams-, woord-, klank-, kunst- en mediataal zijn legio. Klaswanden en gangen krijgen een muzisch tintje. De leerkrachten leveren gewaardeerde inspanningen om muzische activiteiten aan te wenden met allerhande werkvormen zoals groepswerk, hoeken- en contractwerk.

Op schoolniveau krijgt muzische vorming onder meer extra aandacht door aanvullende initiatieven en activiteiten die de muzische interesses en talenten van kinderen stimuleren en versterken. De creadagen, de WAVO-dag, de musical, het schoolfeest, de muzische klassen en vieringen zijn voorbeelden waar het team aandacht besteedt aan talentontwikkeling. De leerkrachten houden in het aanbod binnen de klas- of leerjaaroverschrijdende creadagen rekening met leerlinggebonden muzische voorkeuren. Tijdens toneel-, muziek- en filmvoorstellingen kunnen leerlingen muzische en kunstzinnige impressies opdoen.

In een beperkt aantal klassen krijgen soms meer cognitieve leeraspecten voorrang op de in het lessenrooster voorziene muzische activiteiten.

Materieel beheer Uitrusting <i>Ontwikkelingsmaterialen</i> <i>Leermiddelen</i>	<p>De lagere afdeling beschikt veelal over voldoende middelen en materialen opdat de leerlingen de leerplandoelen zouden kunnen bereiken. De school beschikt over een materialenlijst. Het gehanteerde onderwijsleerpakket is de grootste bron van inspiratie. Het team bracht de muzische zichtbaarheid in klassen en gangen in kaart.</p> <p>Niet in alle klassen kunnen leerlingen geïntegreerd de computer gebruiken om muzische impressies te verwerken. Het gebruik van andere materialen binnen het domein media is leerkrachtafhankelijk. Het digitaal bord van de leerkracht werkt verrijkend en geeft extra mogelijkheden tot beschouwen en illustreren. De leerkrachten maken dankbaar gebruik van specifieke locaties, zoals de muzische zolder, de speelplaats en de sportzaal, om muzische activiteiten te organiseren.</p>
Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	<p>Het uitbouwen van een gedegen evaluatie met het oog op het in kaart brengen van alle talenten van de leerlingen voor de verschillende domeinen kent nog een groei-marge. Er bestaan hierover op schoolniveau weinig afspraken. Het ontbreekt de leerkrachten aan afgesproken criteria om muzische technieken, vaardigheden, inzichten en attitudes te evalueren. Uit observaties en gesprekken blijkt dat de leerlingen vooral algemene motiverende mondelinge feedback krijgen van de leerkracht tijdens en na het muzisch proces.</p> <p>De aandacht voor zelf- en peerevaluatie na het muzisch proces is groeiende.</p>
Evaluatie Rapporteringspraktijk <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Interne en externe</i> <i>communicatie</i>	<p>Het team is nog zoekende naar een goede manier om over de muzisch-creatieve realisaties van hun leerlingen op een valabele en doelgerichte manier te rapporteren. Het leerlingenrapport geeft een beeld weer van het aanbod vanuit alle domeinen, veelal media uitgezonderd. Slechts zeer sporadisch, en dan uitsluitend over muzische attitudes, noteren de klasleerkrachten hierbij leerlinggebonden evaluatiegegevens. Alternatieve rapporteringsvormen zijn nog niet aan de orde. Via leerlingenwerk en de schoolwebsite krijgen ouders een kijk op een aantal muzische activiteiten.</p>
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	<p>Binnen het leerlingvolgsysteem zijn er uitzonderlijk gegevens terug te vinden over de muzische ontwikkeling van de kinderen. Tijdens overgangsgesprekken of in het multidisciplinair overleg komen soms muzische aspecten ter sprake, voornamelijk in verband met de meer attitudinale doelen of bij specifieke muzische talenten.</p> <p>De leerlingen krijgen binnen een doelgerichte heterogene groepssamenstelling kansen om van elkaar te leren. Indien nodig bieden de klasleerkrachten extra ondersteuning tijdens de muzische lessen aan.</p>
Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Nascholingen</i> <i>Interne expertise</i>	<p>Door het veilige klas- en schoolklimaat durven leerlingen zich muzisch te uiten.</p> <p>Weinige leerkrachten volgden individuele nascholingen met betrekking tot dit leergebied. Het aanwenden van de interne expertise per leerjaar/vestigingsplaats krijgt onder meer kansen tijdens de creadagen en de doorschuifactiviteiten. De muzische gangmaker en een werkgroep sturen meerdere muzische activiteiten aan.</p>
Visieontwikkeling	<p>De school besteedde de vorige schooljaren ruim aandacht aan visieontwikkeling voor dit leergebied, die samengevat werd in de ‘muzobloem’. Daarbij vormden de krachtlijnen en de uitgangspunten van het leerplan én het opvoedingsproject bakens om een schooleigen visie uit te werken. Het valt op dat in de ‘muzobloem’ het domein media ontbreekt.</p>

Kwaliteitszorg Naar aanleiding van de aanbevelingen van de vorige schooldoorlichting zette het team, met ondersteuning van de pedagogische begeleiding, een verbeteringstraject, verspreid over meerdere schooljaren, op. Huidig schooljaar staan de introductie en de verkenning van het deelleerplan mediaopvoeding en de evaluatiepraktijk gepland.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles, risicoanalyses en inspraak van het personeel uitvoert. Daardoor kent ze de meeste tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen. Toch neemt de school nog niet alle pijnpunten in haar beleidsplannen (GPP en JAP) op en is er onduidelijkheid over de vereiste budgetten om er op termijn ook een oplossing aan te kunnen geven.

Ondanks het feit dat de school erin slaagt om de meeste tekorten efficiënt in kaart te brengen en op te lossen, blijkt uit het inspectiebezoek ter plaatse dat nog een aantal essentiële verbeterpunten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne dienen uitgevoerd te worden.

De instelling krijgt een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Toch delibereert de inspectie dit tekort. Het schoolbestuur heeft de voorbije jaren heel wat zichtbare inspanningen geleverd om de school te vernieuwen of te renoveren. De inspectie waardeert deze inspanningen en vertrouwt op het beleidsvoerend vermogen van het schoolbestuur om op dit elan door te gaan en de geformuleerde tekorten daadkrachtig aan te pakken en weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Sociale en emotionele begeleiding

Doelgerichtheid De school beschikt voor meerdere aspecten van de sociale en emotionele begeleiding over een visie van waaruit ze de schoolwerking vorm geeft en de doelgerichte uitvoering ervan bewaakt. De positieve benadering van mogelijke problemen is hierbij het uitgangspunt. Het schooleigen pedagogisch project leeft sterk doorheen de school en bepaalt onder meer het sociaal functioneren van de leerlingen en van het team. Binnen het klas- en schoolklimaat is er ruime aandacht voor een mens-ontmoetende aanpak, voor de talenten van de kinderen en voor sociale vaardigheden. Het zonnebloemverhaal is hiervan de veruiterlijking op kindniveau. Het logo van de school, "WAVO voelt goed!", werd ontworpen in samenwerking met ouders en onderstreept het belang dat de school hecht aan het sociaal-emotioneel welzijn van de leerlingen.

Ondersteuning Met verschillende initiatieven willen de leerkrachten het sociale en emotionele functioneren van de kinderen in kaart brengen. De screening van het welbevinden en de betrokkenheid, de observatiegegevens in het kind- en leerlingvolgsysteem en de afname van een leerlingenenquête bij de leerlingen van de bovenbouw zijn daar voorbeelden van. De leerkrachten verwoorden dat ze binnen hun klasorganisatie rekening houden met deze gegevens en indien nodig leerlinggerichte interventies opzetten.

Het team onderneemt meerdere preventieve initiatieven met als doel het klas- en schoolleven te stroomlijnen. In de kleuterafdeling zijn de 'Bijtjeswerking', de dikke duim, de klaspop, de fotoboeken van thuis en het gebruik van een hulpverleningspakket voor kinderen met gedragsproblemen voorbeelden waarbij de leerkrachten voornamelijk preventief werken aan een veilig en aangenaam klas- en schoolklimaat voor alle kinderen.

In de lagere afdeling wil het team met onder meer de 'kapstokregels', het kringgesprek, een pluim/duim geven, de stiltebloemetjes en elementen uit een onderwijsleerpakket de sfeer, de veiligheid en het vertrouwen in elke klas en in de school positief ondersteunen opdat kinderen zich op sociaal-emotioneel vlak optimaal kunnen ontwikkelen.

Uit de verslagen van het leerlingendossier blijkt dat bij de kindbesprekingen er geregeld aandacht is voor het sociaal-emotioneel welzijn van de leerlingen. Indien nodig geeft het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) deskundig advies. In functie van een gezamenlijke aanpak werkt de school samen met ouders en eventueel externen. Een aantal leden van het zorgteam ondersteunt en faciliteert de sociale en emotionele begeleiding waar nodig. Toch blijft de klasleerkracht meestal het aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. Een werkgroep en overleg per vestigingsplaats ondersteunen de verschillende klas- en schoolgebonden acties en sturen deze aan.

Het voorzien van een time-outplaatsje, het gebruik van een rouwkoffer, gedrags- en beloningskaarten en een specifieke methode voor de aanpak van pestgedrag zijn eerder remediërende acties wanneer het welbevinden van de leerlingen in het gedrang komt. Daarnaast nemen individuele leerkrachten initiatieven om in hun klaswerking het sociaal-emotioneel welzijn van de kinderen te versterken.

Doeltreffendheid Zowel de preventieve als de remediërende initiatieven gebeuren in samenhang en vanuit de specifieke schoolvisie waarbij de positieve benadering het uitgangspunt is. Dit versterkt in hoge mate de doeltreffendheid van de acties. Per vestigingsplaats is een teamlid verantwoordelijk voor de organisatie en de bewaking van een positief klas- en schoolklimaat. De veelal positieve resultaten van de leerlingenenquête illustreren dat het in deze school aangenaam leren en leven is.

Voor een aantal initiatieven ging het team de doeltreffendheid na, onder meer voor de uitwerking van de kapstokregels en van het onderwijsleerpakket en het gebruik van het hulpverleningspakket voor kinderen met gedragsproblemen. Zo werd, ook na evaluatie, in het verleden de werking van de leerlingenraad stopgezet. Gezien de recente vraag van enkele leerlingen dringt een heropstart zich op.

Ontwikkeling Tijdens de personeelsvergaderingen evalueert het schoolteam de genomen initiatieven en stuurt indien nodig bij. In de kleuterafdeling loopt een initiatief om, in samenwerking met ouders, de speelplaatswerking en -infrastructuur, zodanig aan te passen dat alle kleuters voldoende uitdagingen vinden om zinnig samen te spelen. Tevens wil de school met deze aanpassingen anticiperen op druk en moeilijk gedrag van kleuters. In de onderbouw van de lagere school is de school nog zoekende om een vergelijkbare problematiek adequaat aan te pakken.

Meerdere teamleden professionaliseerden zich in specifieke aspecten van de sociale en emotionele begeleiding.

4.2 Rapporteringspraktijk

Doelgerichtheid Het team heeft een schooleigen visie over rapporteren ontwikkeld verbonden aan het eigen pedagogisch project en aan het 'zonnebloemverhaal'. Zij wil onder meer klemtonen leggen op de talentontwikkeling, de totale persoonlijkheidsontwikkeling, een ontwikkelingsgerichte persoonlijke benadering en de kracht van de positieve aanmoediging. Vanuit deze visie krijgen leerlingen soms een 'zonnebloem' bij een bijzondere prestatie. Om ouders en leerlingen te informeren is deze visie beschreven in het leerlingenrapport. De praktijk strookt echter nog niet helemaal met de vooropgezette visie.

Ondersteuning Het heen-en-weerkraftje met de liedjes en versjes, de meegegeven kleuterwerkjes en de schoolwebsite illustreren een aantal kleuteractiviteiten. Tijdens de oudercontacten geven de kleuteronderwijzers informatie en toelichting over meerdere ontwikkelingsaspecten die een algemeen beeld weergeven van de leer- en ontwikkelingsvorderingen van de kleuters.

In de lagere afdeling krijgen de ouders zicht op het leeraanbod en de vorderingen van hun kinderen door onder meer het huiswerk, de schriften, de toetsen, de schoolkrant en de schoolwebsite. Er zijn interindividuele verschillen in de wijze waarop en de mate waarin leerkrachten schriftelijke feedback geven op leerlingenwerk.

De vorm en de inhoud van de rapporten in de lagere afdeling zijn nagenoeg gelijk voor alle leerjaren.

De school hecht veel belang aan de sociale vaardigheden en plaatst de evaluatiegegevens dan ook bewust bovenaan in het rapport. Het pedagogisch project en de kapstokregels vormen hierbij een leidraad. Met een afgebakende leerlingsspecifieke focus wil het team, na overleg met de ouders, bepaalde aspecten van de sociale vaardigheden en leren leren extra benadrukken. Het team rapporteert nog niet over alle eindtermen van deze leergebiedoverschrijdende thema's. De leerkrachten schrijven hierbij begeleidende, veelal positief-opbouwende en ontwikkelingsgerichte commentaar.

Voor de leergebieden wiskunde en Nederlands gebeurt de beoordeling voor elk domein met een al dan niet verder gedetailleerd cijfer. Voor Frans en wereldoriëntatie geeft het rapport een opsomming weer van de afgenomen toetsen, met telkens een cijfer op 10. Het rapport geeft voor muzische vorming een beeld weer van het aanbod vanuit alle domeinen, veelal media uitgezonderd. Slechts zeer sporadisch, en dan uitsluitend over muzische attitudes, noteren de klasleerkrachten hierbij leerlinggebonden evaluatiegegevens. Het team mist duidelijke criteria en afspraken als houvast voor de evaluatie en rapportering van praktische, technische en muzisch-creatieve competenties.

Voor Nederlands komen het domein 'spreken' minder frequent aan bod. In de derde graad krijgen leerlingen evenwel een aparte bundel dat een beeld weergeeft van de evaluatie van spreekoefeningen. Ook over het creatief schrijven wordt eerder zelden gerapporteerd. Het team rapporteert niet over de eindtermen informatie- en communicatietechnologie (ICT). Binnen de geleverde informatie over wereldoriëntatie kunnen de evaluatiegegevens over kennis, vaardigheden, inzichten en attitudes minder onderscheiden worden. In de derde graad overaccentueren de leerkrachten op het rapport de schriftelijke vaardigheden voor Frans, specifiek voor grammatica. Voor lichamelijke opvoeding selecteert de bijzondere leermeester per rapport een aantal relevante aspecten voor turnen en zwemmen. Daarbij is er op een evenwichtige wijze aandacht voor alle domeinen.

Zowel voor de beide ouders als voor de leerlingen is er op het rapport een mogelijkheid voorzien voor schriftelijke feedback aan de hand van een pluim. De school heeft nog een groeimarge om met alternatieve evaluatie- en rapporteringsvormen de leerlingen nog actiever te betrekken bij het evaluatieproces. Meerdere rapporten zijn gekoppeld aan oudercontacten waar de aanwezige ouders mondeling toelichting krijgen en geven.

Leerlingen met sticordi-maatregelen of met een apart leertraject krijgen een aangepast rapport. Leerlingen uit de pluswerking krijgen een summiere individuele feedback.

Doeltreffendheid De school kent nog een groeimarge om de rapporteringspraktijk te laten aansluiten bij de ontwikkelingsdoelen, de eindtermen, de leerplandoelen en hun uitgangspunten. Meerdere (aspecten van) leergebieden en domeinen komen ondermaats of beperkt zichtbaar aan bod, waardoor het team er beperkt in slaagt om de totale persoonlijkheidsontwikkeling in kaart te brengen.

Door het niet vermelden van de mediaan, het klasgemiddelde en totaalscores op leerlingenrapporten kiest het team ervoor om op een hedendaagse kindvriendelijke, niet-competitieve en ontwikkelingsgerichte wijze de vorderingen en de leerwinst van alle leerlingen in kaart te brengen.

Het team ondernam in het verleden een aantal initiatieven om de doeltreffendheid en de kwaliteit van de rapporteringspraktijk kritisch na te gaan. Een ouderbevraging over onder meer de rapportering bracht niet echt werkpunten aan het licht.

Ontwikkeling Het team is zich ervan bewust dat de evaluatie- en rapporteringspraktijk over een aantal aspecten voor verbetering vatbaar is. Daarom plande ze dit schooljaar voor het team van de lagere afdeling een verbeteringstraject voor de evaluatie en rapportering van muzische vorming. In de kleuterafdeling scheidt de vooropgezette digitalisering van het kinddossier mogelijkheden om voor alle ontwikkelingsdomeinen een meer diepgaande screening uit te voeren. Professionalisering betreffende rapportering is alsnog minder aan de orde.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De teamleden ervaren de sfeer in de school erg collegiaal, warm, hulpvaardig en respectvol. Collega's zijn bereid om elkaar op pedagogisch-didactisch, maar ook op intermenselijk vlak bij te staan en te ondersteunen.

Het interne leiderschap kenmerkt zich door een menselijk, democratisch, stimulerend, ondersteunend, positief doch ook een daadkrachtig beleid. Het team waardeert zowel de ondersteunende als de sturende interventies. Het beleid opteert ervoor om de onderwijskundige schoolprioriteiten, na overleg, planmatig en gefaseerd uit te voeren. De directeur heeft en geeft vertrouwen aan zijn team. Meerdere teamleden nemen specifieke verantwoordelijkheden op.

De directeur oefent gerichte druk uit door de organisatie van klasbezoeken bij jongere leerkrachten en van themagerichte klasbezoeken. Ook de functioneringsgesprekken dragen bij tot het beter functioneren van leerkrachten.

Indien nodig doet de directeur beroep op de pedagogische begeleiding om verbeteringsprocessen op gang te zetten en te begeleiden. Gerichte stimulansen tot individuele professionalisering van alle teamleden kennen nog een ruime groeimarge.

Omwille van beleidskeuzes mist de kleuterafdeling momenteel, voornamelijk binnen de tweedelijnszorg, een gedegen en systematische zorgstructuur op kind-, leerkracht- en schoolniveau. De competentie hiervoor is nochtans aanwezig.

Visieontwikkeling Het team stelt het welbevinden van de leerlingen en een positief klas- en schoolklimaat centraal zonder hierbij de nodige aandacht te verliezen voor de nastreving en de realisatie van de beoogde doelen. De belangrijkste aspecten van het algemeen, het zorg- en het pedagogisch-didactisch beleid vormen onderwerpen van visieontwikkeling. Deze gezamenlijke gedragen visies fungeren als basis voor een gemeenschappelijke doelgerichtheid en voor het vastleggen van hedendaagse onderwijskundige fundamenteën.

Besluitvorming De besluitvorming gebeurt volgens participatieve principes en op basis van transformatief leiderschap waardoor het pedagogisch team een grote betrokkenheid bij het algemene schoolbeleid ervaart en via collectieve processen een gedeelde visie ontwikkelt. Wanneer nodig kan het intern beleid knopen doorhakken.

De directeur bouwde een ondersteunend netwerk uit waarbij een kernteam, werkgroepen en vestigingsplaatsverantwoordelijken specifieke taken op zich nemen. Per vestigingsplaats en binnen de parallelwerking is het overleg stevig uitgebouwd. Bij sommige aspecten van dit ondersteunend netwerk kan het kleuterteam nog nauwer betrokken worden.

- Kwaliteitszorg** De school heeft groeiende aandacht voor kwaliteitszorg, zowel op kind-, klas- en schoolniveau. In de lagere afdeling leveren ouder- en leerlingenuitkomsten bruikbare informatie op om het schoolleven nog te optimaliseren. De analyse van leerlingresultaten op kind-, klas- en schoolniveau resulteerden in een aantal verbeteringsacties. Ook de aanbevelingen uit het vorige doorlichtingsverslag hebben geleid tot aanpassingen van aanbod en aanpak; het meest zichtbaar in de kleuterafdeling. Kwaliteitszorg op basis van evaluatiegegevens van leerlingen is in deze afdeling minder systematisch aan de orde.
- GOK- en zorgbeleid** Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid op de analyse van data die de meest relevante noden van leerlingen in kaart brengt. Gezien de vrij homogene leerlingenpopulatie richt de school zich niet specifiek op bepaalde kansengroepen. Wel gaat extra aandacht naar leerlingen met meer mogelijkheden.
- De school heeft een goed beeld van het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen. Ze zet gerichte acties op om de doorstroom te bevorderen, zowel tussen de niveaus (kleuter-lager, lager-secundair) als binnen het lager onderwijs. De wijze waarop de school de overgang naar het secundair onderwijs voorbereidt is een voorbeeld van goede praktijk.
- Het schoolteam heeft een visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het voerde daarom recent het zorgcontinuüm in. Het team organiseert vooral acties die aansluiten bij de noden van de leerlingen.
- De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid bereikt. De acties (op leerling-, leraren- en schoolniveau) die het schoolteam uitwerkt, sluiten vooral in de lagere afdeling aan op de vooropgestelde doelen. Er is ook enige aandacht voor kleuterparticipatie. Het schoolbeleid heeft gezien de vermindering van het lestijdenpakket ervoor gekozen de ondersteuning in de kleuterafdeling op een lager pitje te zetten.
- Het zorgteam evalueert de effecten van de acties binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid op personeelsvergaderingen.
- Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van een beperkt aantal teamleden (veelal beperkt tot het leiderschap, de zorgcoördinator, het zorgteam) met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid.
- Deliberatie** De school beschikt over voldoende beleidskracht om in de toekomst de geformuleerde tekorten in verband met woonbaarheid, veiligheid en hygiëne zelfstandig weg te werken. Het inspectieteam plant hiervoor geen opvolgingscontrole.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerkrachten zetten de kleuters aan binnen gevarieerde en geïntegreerde activiteiten tot experimenteren en exploreren om op een speelse manier wiskundige inzichten te verwerven en muzisch-creatieve talenten te ontwikkelen.
- Het kleuterteam heeft een groeiende aandacht voor een meer leerplangerichte werking en voor de verticale samenhang binnen het aanbod.
- De leerkrachten van de lagere afdeling leveren wezenlijke inspanningen om wiskundeonderwijs op maat van elke leerling te organiseren.
- Het team van de lagere afdeling zorgt voor een gegradeerd en dekkend aanbod voor de meeste domeinen van muzische vorming.
- De school organiseert meerdere klas- en schoolgebonden initiatieven en activiteiten die de muzische interesses en talenten van de leerlingen stimuleren, ontwikkelen en versterken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het pedagogisch project leeft sterk doorheen de school en bepaalt het functioneren van leerlingen en teamleden en waarin het klas- en schoolklimaat uitgroeide naar een mens-ontmoetende aanpak met aandacht voor de talenten van de kinderen en voor de sociale vaardigheden.
- Het schoolteam voorziet meerdere preventieve en remediërende initiatieven inzake de sociaal-emotionele begeleiding van kinderen.
- Het team van de lagere afdeling kiest ervoor, in overeenstemming met het schooleigen pedagogisch project, de vorderingen van alle leerlingen in kaart te brengen op een kindvriendelijke, niet-competitieve en ontwikkelingsgerichte wijze.
- Het team van de lagere afdeling voorziet op het leerlingenrapport mogelijkheden tot positieve bekrachtiging door leerkrachten, ouders en leerlingen.
- De leerkrachten van de lagere afdeling betrekken de ouders bij het afbakenen van aspecten van sociale vaardigheden en leren leren binnen de evaluatie- en rapporteringspraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het beleid kiest voor een empatisch, stimulerend en coachend leiderschap.
- De vele mogelijkheden tot overleg, de werkgroepen en het vertrouwen dat de directeur geeft aan zijn team maken dat dit ondersteunend netwerk voor een gedeelde verantwoordelijkheid zorgt.
- De aangepaste schooleigen visie waarbij sterke accenten gelegd worden op een positief klas- en schoolklimaat wordt gedragen door alle schoolparticipanten en is sterk aanwezig doorheen het hele schoolleven.
- De school heeft een groeiende aandacht voor kwaliteitszorg door leerling- en ouderbevragingen en de analyse van leerlingenresultaten.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In de kleuterafdeling kunnen de leerkrachten de ontwikkeling van de wiskundige begripsvorming meer doelgericht aanbieden, nastreven en evalueren.
- De leerkrachten van de kleuterafdeling kunnen de werk- en speelhoeken nog meer wiskundig en muzisch verrijken.
- In de lagere afdeling kan het team ICT-toepassingen nog meer integreren als verrijking of remediëring.
- Het team van de lagere afdeling kan het aanbod voor muzische vorming vervolledigen met doelgerichte activiteiten met media-materiaal.
- Het schoolteam kan de evaluatie- en rapporteringspraktijk voor muzische vorming optimaliseren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De teams van de kleuterafdeling en de onderbouw van de lagere afdeling kunnen de speelplaatswerking en –infrastructuur verder uitbouwen en aanpassen in functie van sociaal-emotionele noden van de kinderen.
- Het team van de lagere afdeling kan de leerlingenparticipatie nog versterken.
- De leerkrachten van de lagere afdeling kunnen de rapportering van de leergebiedoverschrijdende thema's sociale vaardigheden, leren leren en ICT optimaliseren.
- Het schoolteam kan voor een aantal aspecten de rapporteringspraktijk sterker afstemmen op de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen, de leerplandoelen of hun uitgangspunten.

Wat betreft het algemeen beleid

- De schoolorganisatie kan aangepast worden zodat het kleuterteam sterker betrokken wordt bij beleidsvoorbereidende initiatieven.
- Het beleid kan in de kleuterafdeling een gedegen zorgstructuur op drie niveaus faciliteren.
- Het beleid kan de individuele professionalisering van de teamleden sterker stimuleren.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De school moet een aantal aspecten van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne wegwerken (zie deelverslag).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.
- voor de erkenningsvoorwaarde '**bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne**'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Jan VAN ECKHOUT de inspecteur-verslaggever	Paul VAN LIEROP de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	